Posamezna številka stane 10 v.

102. številka. Maribor, dne 24. decembra 1917. Letnik IX.

Naročnina listu: —
Celo leto . . K 10·—
Pol leta . . . „ 5·—
Četrt leta . . . „ 2·50
Mesečno . . . „ 1·—
Doma: Avstrije: ——
Celo leto . . . „ 15·—
Posamezne številke — 10 vinarjev. —

STRAŽA

Inserati ali oznanila se računajo po 12 vin. od 6 redne petitvrste; pri večkratnih oznanilih velik popust.

„Straža“ izhaja v ponedeljek in petek popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor Koroška ulica, 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 23. dec.

Vzhodno bojišče.

Premirje. Mirovna pogajanja so se otvorila dne 22. t. m. ob 4. uri popoldne v Brest-Litovsku.

Italijansko bojišče.

Vsled neugodnih vremenskih in razvidnih razmer je ostalo bojno delovanje splošno slabo. Sovražni delni sunki so se izjalovili.

Mirovna pogajanja v Brest-Litovsku

V soboto, dne 22. decembra ob 4. uri popoldne so se v Brest-Litovsku slovesno otvorila mirovna pogajanja. Maršal princ Leopold Bavarski je pozval turškega zastopnika Ibrahim Hakki-pašo, da kot starostni predsednik prevzame predsedstvo. Ta je predlagal za prvega predsednika nemškega državnega tajnika Kühlmanna. Zastopniki posameznih držav se bodo menjavali v predsedstvu. Razpravni jeziki so: nemški, bolgarski, ruski, turški in francoski. Ruski zastopnik je nato v daljšem govoru obrazložil podlago ruskega mirovnega programa.

O Božiču 1917.

Napisal dr. F. K. Lukman.

Pero mi zastaja, ko naj zapišem nekaj besed o četrtem Božiču v vojski. Ali je to še sploh Božič?! Ali je to še praznik miru, spomin na tisto noč, ko se je oglasilo iz neba veselo oznanilo, da je rojen Izveličar, in so nebesa blagrovala zemljo, ki jo je izvolil Sin Najvišjega za svoje bivališče? Ali je to še veliki spravni dan, ko sta se poljubila pravica in mir, kakor pravi psalmist? Ali je to še tisti čudoviti praznik, ki je v ljubezni zbiral naše krščanske slovenske družine okoli jaslic, ki je vlival sveto radost v nedolžna otročja srca, odrasle pa je pomlajeval, da so bili veseli in srečni kakor otroci? Ali je še to tisti praznik poln tajinstvene poezije, ko so nam zvezde sijale milo in jasno, kakor da so sveti nebeški angeli razpostavljeni na nebesnem svodu, ko so nam zvonovi peli svečano in ljubko, kakor da ubirajo nebeški kerubi zlate in srebrne strune v slavospev?

Četrtokrat obhajamo sveto noč in sveti dan v viharju svetovne vojske. Božji angel, oznanjevalec miru, se je, zdi se nam, umaknil jezdecu na ognjeno rdečem konju z velikim mečem, ki mu je bila dana oblast vzeti mir z zemlje, in da se med seboj more. (Skrivno razodetje 6, 4.) Bojna vihra na zapadu divja naprej, le na vzhodu se začenja svetlikati. Naše družine še letos zopet nimajo skupnih jaslic; marsikdo izmed dragih, mož, oče, brat, ženin je bogvekje, na bojišču, v vjetništvu, v — grobu. Zvezde v sveti noči so kakor svetle solze nebeških angelov nad nemirno zemljo in božični zvonovi — ah, zvonovi, kje ste? — zvon v božični noči se glasi, kakor da poje žalostinko na vernih duš dan.

Res, Božič je zgubil na videz svoj sijaj in svojo milobo. Toda samo na videz: Bistvo je ostalo nespremenjeno. Božje dete, Jezus Kristus, je isti včeraj in danes in na veke. Kakor v mirnih časih, tako vabi tudi sedaj in zlasti sedaj k sebi vse, ki so obteženi in trpijo, da jih pokrepča. On je včlovečena božja dobrotljivost in človekoljubnost, ki se je prikazala na zemlji, kjer je človekoljubnost med ljudmi že skoroda zamrla.

Kolikokrat se je govorilo in pisalo v teku teh krvavih let, da so se vse vrednosti razveljavile in preveljavile! Pa kakšne so te razveljavljene vrednote? Tiste so, ki jih je skušal človek uveljaviti zgolj na podlagi tega sveta, brez ozira na edini veljavni trdni temelj, ki je Jezus Kristus, Bog. Sanjali so o napredku, neskončnem napredku človeštva. A kaj je napredek brez določenega cilja? Blodnja je, morda zanimivo in duhovito zapletena kakor mitološki labirint, pa vendarle blodnja. Sanjali so o človečanstvu in človekoljubju. Pa kaj, ko človeštvo, prepuščeno samemu sebi, išče vedno in vedno samo sebe, ali bolje, človek išče samega sebe in pride v nerešljivo nasprotje z drugimi. Tako je prišla moderna kultura, ki je zavrgla vsak ozir na Boga, do akutne krize, ki je končala s katastrofo.

Največja in najbridkejša ironija se mi zdi, da skušajo nadaljevanje vojske opravičevati s človekoljubjem: prihodnji rodovi naj se zavarujejo pred sličnim prelivanjem krvi, zato naj sedanji rod krvavi dalje. Višek človeške modrosti! Kdor hoče resnično mir za sedaj in za bodočnost, ima začrtano pot v mirovnem predlogu sv. Očeta Benedikta XV. In ta predlog sloni na načelih, ki nas jih uči Dete v Betlehemu. Kristus, ki je prinesel človeštvu mir in spravo, ni pustil krvaveti drugih, izkrvavel je sam kot nedolžna žrtev, postal je sam pokoren do smrti, do smrti na križu.

Temelja človeške družbe sta pravičnost in ljubezen. Oba pa zopet temeljita na osnovnih zapovedih krščanstva: Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega srca, svojega bližnjega pa kakor sam sebe. To je osnovni zakon človeške družbe in človeškega napredka. Kdor tega ne priznava, je grobokop človeštva.

Osnovni zakon ljubezni nam glasno oznanjuje božične skrivnosti. Božje Dete je včlovečena ljubezen do Boga in do bližnjega. In vsem, ki se z resno volo oklenejo božjega Deteta — mir jim!

Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!

Govor dr. Korošca.

Stojimo tik pred meritoričnimi mirovnimi pogajanji. Razumljivo je, da pri tako velikih dogodkih, ko po dolgem času prehajamo v prva mirovna pogajanja, vsak misleč državljan čuti potrebo, da izrazi svoje mnenje, želje in bojazni. Vsled tega smo otvorili danes debato, da izrazimo svoje občutke, in v teh občutkih je danes velik del strahu, da tisti, ki odhajajo k mirovnim pogajanjim, ne razumejo duha časa in ne morejo delati v smislu avstrijskih narodov. (Odobravanje.) Vsak minister bi v tako usodnem trenutku iskal stika z zastopniki narodov, da bi se ž njimi pogovoril o ciljih. Naše zunanje ministrstvo pa je to odklonilo, delegacije stojijo, in tudi v današnji debati na svoje vprašanje še nismo dobili odgovora. Vojsko so sklenili brez nas, a sedaj hočejo še o miru odločevati brez avstrijskih narodov.

Kar se nas Jugoslovanov tiče, moramo reči, da nimamo zaupanja napram tistim, ki so sedaj pooblaščeni, da odhajajo k mirovnim pogajanjim. V zunanjem ministrstvu Jugoslovani z eno izjemo nimamo nobenega zastopnika. O jugoslovanskem vprašanju in njegovih podrobnostih gospodje zunanjega ministrstva niso poučeni od jugoslovanske strani. (Medklici.) Če tam nimamo nikogar, ki bi razumel naše zahteve, naše stališče in naš pomen, je razumljivo, da uradnikom tam ne moremo zaupati. Zato smo že v delegacijah skupno s Čehi izrazili željo, da bi vsi narodi Avstrije dobili priliko, udeležiti se mirovnih pogajanj. Menim, da bi mirovna pogajanja le pospešilo, in toliko ugodnejše na nje uplivalo, če nasprotni strani pojdemo na roke. Boljševiki so dne 9. novembra izrekli željo, kdo naj bi prišel k mirovnim pogajanjem, in predlagajo, naj se mirovnih pogajanj udeleže zastopniki vseh narodov, ki so v vojski ali vsled nje trpe. Menim, da delamo v smislu tistih, s katerimi se sedaj pogajamo, in da vsled tega ne preprečujemo miru.

Pa tudi iz drugih ozirov ne zaupamo gospodu zunanjemu ministru, ki je vedno povdarjal načelo, da hoče mir brez aneksij in kontribucij. Tedaj brez aneksij: Med tem, ko proglaše to načelo, slišimo na vseh mogočih straneh izjave, ki nasprotujejo temu principu. Pred kratkim se je v ogrskih delegacijah grof Tisza izjavljal o Rumuniji tako, kakor bi bila mogoča tudi druga rešitev in ne le samostojna Rumunija. Tukaj v tej Tiszovi izjavi ste skriti dve aneksiji. Prvič ogroža rumunsko samostojnost in drugič, če bi tudi rumunska samostojnost v Tiszovem smislu ne bila ogrožena, vendar zahteva tako razmerje, ki zagotavlja zaželjeno zadoščenje in kazen. Drugi govor je imel v ogrski delegaciji grof Andrassy, ki je zahteval strategičnih zavarovanj, govoru o Lovčenu, o velikem delu Srbije in o Poljski. Čudno je, kar pravi o Poljski. Pravi, da ne mara neodvisne Poljske, kajti ta bi bila nevarnost za svetovni mir, vsled česar želi, da se Poljska priklopi Avstriji. Vprašam: Ali tako govorjenje ni aneksionistično? Seveda ni tega govoril grof Czernin; ampak on je molčal k temu in celo podkrepljeval izvajanja Tisze in Andrassyja, ko je dejal, da se strinja z njunima govoroma. Toda videli smo, da je Czernin sam izražal mnenje, hlepeče po aneksijah. Kaj naj pomeni, če pravi Czernin: „Poljska bo svojo državno bodočnost ob sklepanju miru sama odločila“, in kmalu nato pa pravi: „In mi vemo, kam bo gravitirala. Ne dvomimo, kam bo hotela gravitirati.“ V zvezi z Andrassyjevem govorom je to dovolj jasno povedano.

Nato navaja Czerninove izjave glede Albanije.

Osrednje sile stopajo v mirovna pogajanja z Rusijo. K osrednjim silam pa spada tudi Bolgarija, in o nji vemo — Radoslavov je to večkrat izjavljal, — da hoče anektirati vsa ozemlja Rumunije, Srbije in Macedonije ter Grške, kjer po njegovem naziranju prebivajo Bolgari. (Poslanec Iro: Vi vendar zastopate stališče narodne avtonomije!) Da! V ekspozeju grofa Czernina beremo: „Med Bolgarijo in monarhijo desetletja obstoječe prijateljstvo je bilo v sedanji vojski kronano z zvezo.“ In o tej zvezi pravi, da bo deželi nosila bogatih sadov, ker je lahko poposna na svoje vojaške uspehe. Tedaj tudi tukaj g. Czernin potrjuje bolgarska aneksionistična prizadevanja. In če iz teh izvajanj smemo kaj sklepati, pa smemo sklepati vsaj to, da Czerninovim izjavam, da noče aneksij, ne moremo zaupati. In vsled tega zahtevamo, naj se teh posvetovanj in odločitev udeleže zastopniki narodov in ljudstev iz Avstrije, Ogrske, Bosne in Hercegovine.

Besedo „aneksije“ razumemo v avstrijskem smislu, ker si ne morem misliti, da bi jo grof Czernin razumeval v smislu boljševikov. Boljševiki so namreč dne 9. novembra v svoji izjavi tudi podali definicijo aneksije, ki se glasi: „Pod aneksijo razumeva vlada boljševikov vsako priklopljenje malega, šibkega naroda veliki državi brez njegovega soglasja.“ Aneksija v smislu boljševikov je tudi, če kaka država narod siloma drži ter se brani prebivalstvu po časopisju, shodih in strankarskih izjavah ali z uporom proti tlačiteljem izraženo voljo in pravico do ljudskega glasovanja priznati; se brani priznati pravico, da narod politično obliko svojega vladanja sam določi — to je aneksija ali nasilna prilastitev. (Posl. Wolf: To je naivnost vseh teorij.) Ker smo torej v pogajanjih z ruskimi boljševiki, bi bilo zanimivo vedeti, ali Czernin besedo aneksija tudi tako razlaga.

Czerninu pa tudi radi tega ne moremo zaupati, ker mirovne ponudbe boljševikov javnosti ni podal v popolni obliki ter je zamolčal v svojem odgovoru ono načelo, ki je zatiranim narodom Avstro-Ogrske najbolj pri srcu, namreč: samoodločba narodov. Bili so časi, ko so v Avstro-Ogrski priznavali samoodločbo narodov, bili so tudi časi, ko smo trpeli, da so se tuje države vmešavale v notranje avstrijske razmere. Bilo je leta 1915; tedaj je naša vlada italijanski državi priznala samoodločbo italijanskega

naroda. (Pritrjevanje. Poslanec Stransky: Predominecija Trsta.) Da, tedaj niso priznavali le pravice samoodločbe narodov, ampak so priznavali tudi pravico tujih držav, vmešavati se v naše notranje razmere. Očitajo nam, da smo si besedo „pravica samoodločbe“ in njen pojem dobili od entente. To moram resnici na ljubo odločno zanikati in izjaviti, da je ta ideja pri nas Jugoslovanih in tudi pri drugih slovanskih narodih vedno živela od leta 1848 dalje. (Odobravanje.) Bili so seveda časi, ko je ta ideja dremala, ampak ta težka vojska in njene bridke izkušnje so zopet oživele idejo pravice samoodločbe, oživile koprnenje po svobodi in samostojnosti pri vseh zatiranih narodih. (Odobravanje in ploskanje.) Nismo se učili od entente. Svoboda je bila v nas samih, zrastla pa je do nove sile po krivdi militarizma in političnih oblastnij, ki niso storile svojih dolžnosti! (Odobravanje in ploskanje.) Samoodločba narodov je nekaj takega, kar bi tudi Czernin in avstrijska vlada lahko priznala. (Medklici.) Sicer sta nas grof Czernin in Seidler tolažila, da imamo parlamente in naj si svoje pravice izvojujemo v ogrskem in avstrijskem parlamentu. Menim pa, da bi nihče, ki bi ta izvajanja smatral za resna, sam ne bil resen. (Odobravanje), kajti dobro vemo, kako so vpoštevali pravice narodov tukaj v Avstriji. V tem parlamentu ima 43.000 Nemcev en mandat, 55.000 Jugoslovanov enega, na Koroškem 100.000 Slovencev le enega, 60 tisoč Čehov enega in 105.000 Ukrajincev le enega. (Čujte, čujte!) Vemo, da imamo sicer splošno in direktno volilno pravico, da pa nimamo enake volilne pravice, in vsled tega ne more nihče trditi, da imajo narodi tukaj enake pravice. (Odobravanje.) Pravijo, da si bomo lahko svojo narodno samoodločbo dobili tukaj v parlamentu. Dobro. Potem pa nam boste morali dati tudi svobodo, da bomo mi jugoslovanski poslanci o svoji samoodločbi tudi res sami odločali. (Odobravanje.) Če nam to priznate, dobro, potem pa je stvar že odločena; prosim, berite le našo deklaracijo z dne 30. maja. Tam najdete našo samoodločbo.

Še manj pa je na Ogrskem narodom odločati o svoji usodi. Nahajam se v prijetnem položaju, da navajam enkrat lahko tudi grofa Czernina. Leta 1908 je izdal brošuro z naslovom: „Politična razmišljevanja, spisal grof Otokar Czernin, deželni poslanec.“ V tej knjigi dokazuje, da je bila na Ogrskem večina nasilno z bajoneti in z volilno pravico potisnjena v manjšino, in pozivlja ogrske narode, naj se ne ukloneio tej umetni večini in da sedanja umetna večina ni merodajna ter da je tam treba poslušati le manjšino. (Medklici.) Je pa res tam strašno. V ogrski poslanski zbornici ima 60% nemadžarov le 7% vseh mandatov. (Medklici: Klic: V delegacijah manjka Hrvatov, Slovakov, Rumunov in Rusinov!) Ker je skušal grof Czernin s potvorbami odstraniti pravo samoodločbe iz razprave, akoravno ga je pred nekaj leti še sam jemal v zaščito proti Madžarom, mu tudi radi tega ne moremo v tej zadevi zaupati in želimo, naj bodo navzoči tudi zastopniki narodov, ko se začno mirovna pogajanja.

Nato govori o militarizmu, o razorožbi in pravi konečno: V imenu narodov, ki jim je dovolj militarizma, se moramo zavarovati proti vsemu, kar bi mu hotelo na kakršenkoli način podaljšati življenje. (Živahno odobravanje.)

Iz vseh teh razlogov izjavljamo, da grofu Czerninu ne zaupamo in da želimo, kakor to zahteva tudi vlada boljševikov, naj se sklepa mir od naroda do naroda, od ljudstva do ljudstva, in ne od ljudstva do izbranih grofov, ki v vojski niso nič trpeli! Narodi naj sklepajo mir, ki so krvaveli, in ti bodo mir gotovo tudi gotovo tako sklenili, da bo res trajen. (Živahno odobravanje in ploskanje. Govorniku čestitajo.)

Čehi in Jugoslovani.

Predsedstvo Češkega Svaza, poslanci Stanek, Klofač in Habermann, so se dne 20. t. m. oglasili v lokalu Jugoslovanskega kluba, da pozdravijo Jugoslovane za novo leto. Predsednik, poslanec Stanek, je nagovoril predsednika Jugoslovanskega kluba, dr. Korošca, sledeče:

Veleugledni gospod predsednik! Dragi brat! V imenu Češkega Svaza in vsled sklepa njegove parlamentarne komisije prihajamo, da bi Ti izrazili najprisrčnejšo zahvalo za podporo in za sodelovanje z nami.

Tvoja politična previdarnost je naglo razumela, da nas ne vežejo samo vezi skupnega pokolenja in rodu, ki zahtevajo skupno postopanje obeh narodov, ki sta se dosedaj zaman bojevala za pravice, ki se jima odrekajo.

Ako je imenoval slavni Menta Lambert Poljsko po njenem razkosanju narod žalosti, je govoril samo o njem, ker se je še le v daljni bodočnosti pripravljala državna tvorba, ki je narode ne samo tlačila, ampak jih trgala potom Litve.

Kakor Vi, tako smo bili tudi mi leta 1867 raztrgani na dva dela, da bi bilo lažje tlačiti celoto. Ako so drugi narodi trpeli vsled nadvlade in tiranije jedne rase, so naši narodi morali skusiti železno pest nasilja dveh.

Ko je pa končno iz rdeče zarje krvi začelo vzhajati zlato solnce svobode, se je zgodilo vsled Tvojega truda in prizadevanja, da smo solidarno nastopili dne 30. majnika, in kakor mora ideja državne samostalnosti, izražena s to deklaracijo, ostati nespremenljiva vodnica naše politike, tako ostane tudi spomenik in simbol, silnejši od jekla, simbol spoznanja, sodelovanja in pobratimstva našega ljudstva.

Danes že vidim, kako nastaja to razmerje najkristalnejša točka, h kateri streme tudi Ukrajinci, ki jih veže na nas skupna usoda, pritisk in cilj, in kakor je nepobitno, da osredotočena in energična volja ter vztrajnost v boju za dobro stvar ne more ostati brez uspeha, tako vemo tudi mi, da ne more niti pritisk niti nasilje zabraniti, da ne bi zmagalo to, kar je prava zaščita narodov: Pravica!

V boju za to sveto pravico hočemo ostati v bodočnosti kakor jeden mož v solncu in v temi, v dobrih in zlih časih do konečne zmage, ki nam prinese sadove boja za svobodo naših narodov.

Sporoči, prosim, dragi brat, bratskemu svojemu narodu pozdrav našega naroda in njegove iskrene čestitke k novemu letu, srečnejšemu ne samo za nas, nego tudi za vse človeštvo.

— — —

Vzradoščen nad tem novim izrazom prijateljskega čustvovanja velikega Češkega Svaza je načelnik Jugoslovanov, dr. Korošec, odgovoril sledeče:

Velespoštovani gospod predsednik! Mili brat!

S srca pozdravljam misel Vašo, da ob priliki razhoda povemo svojim rojakom, kako naš in Vaš narod navdajajo v tem boju čustva bratske zvestobe.

Leto 1917 je bilo češkemu in jugoslovanskemu narodu leto trpljenja, krvi in žalosti, a vendar nam ostane znamenito. V krvi smo uvideli i mi Jugoslovani, da nam brez slobodne narodne države ni bodočnosti. Vaš in naš narod sta od nekdaj iz demokratske zavesti zahtevala, da se tudi za nju prevede ideja — rešiteljica bednega človeštva — samoodločba narodov. Mi in Vi nočemo nič drugega, nego da je naš narod gospodar v lastni hiši.

Simpatije bratskega češkega naroda za naš narod so nam bile od nekdaj mile, a danes so nam vredne toliko več, ko se zgrinjajo vrste naših sovražnikov. V nevarnosti spoznamo prijatelja. Geslo: „zvestoba za zvestobo“ ostane nam sveto. Pri tem se ne brigamo za grožnje z leve in desne; Naš narod nas je poslal, le njemu odgovarjamo pred zgodovino, ki bi nas obsodila brez usmiljenja, ako nismo brez strahu in obzira storili svoje dolžnosti.

Češki in jugoslovanski narod sta že videla strašne viharje, a sta vse prebila. Danes stojita složno kakor skala, ki se je ne da več razbiti.

Sporoči, mili brate, pozdrav trpečih Jugoslovanov staroslavnemu narodu češkemu: ne pozabite nikdar, da tam doli na jugu raztrgan po najzlobnejših razkosavanjih, živi narod, ki zasluži srečnejšo bodočnost.

Leto 1918 nas bo videlo še tesnejše strnjeno v boju za svobodo. Dal Bog, da nam njena zarja kmalu zasije!

Iz govora delegata Fona.

Dunaj, 14. decembra.

Goriški delegat Fon je danes v vojnem odseku grajal postopanje vojne uprave. Med vojno se je opažalo pri vojaštvu nepotrebno zapravljanje, a na drugi strani pa zopet preveliko štedenje, da, celo še stiskanje. Tu opozarjam samo na nespametno ravnanje pri rekviziciji živine. Razmeroma dobro rejena žival je izročena vojaštvu, ono jo pa pusti stradati in ko jo zakoljejo, je že izgubila najmanj četrt svoje vrednosti.

Na Goriškem je preganjalo vojaštvo na nečuvene načine naše pošteno in lojalno prebivalstvo — napravili so črne liste, pustili na površje denuncijante, naši ljudje pa so bili do 3 mesecev brez zaslišanja zaprti. To delo sta opravljala predvsemi stotnik Schubert in policijski šef Casapiccola pod pokroviteljstvom podpolkovnika Vojnovicha. Delegat omenja nekatere neverjetne slučaje zlorabe uradne moči in preganjanja uglednih Slovencev, med njimi: dr. Gradnika, dr. Puca, Gabrščeka, Jakila, dr. Gruntarja in mnogih drugih. Nekega sodnika so hoteli odstraniti radi njegovega Čehom prijaznega mišljenja. Drugi sodnik je bil ovajen radi veleizdaje, ker je v gostilni govoril s svojim avskultantom hrvatski.

Govornik dokazuje s podrobnostmi, kako da je madžarsko vojaštvo besnelo po Goriškem. General Nagy je dal privezati za dve uri nekega orožnika, ki je bil javil, da Madžari plenijo v Bovcu. Častnik tega oddelka je med menažo šel iz sobe, posilil dekle in potem nadaljeval menažo! Grozovite poškodbe so napravili na poljih, travnikih in vinogradih, in to mnogokrat brez vsakega lastnega haska, iz golega vandalizma.

Sploh se je vojaštva polastila uprav bolestna samopašnost. Brez vsake kontrole je porabljalo in zlorabljalo svojo neomejeno oblast v škodo prebivalstva v prepričanju, da se državni zbor ne snide več. Splošno je bilo med vojaštvom mnenje, da dobe vse obmejne dežele v Avstriji vojaške guvernerje. Očitno je bilo zaničevanje državnega zbora in temu primerno je bilo tudi ravnanje s poslanci. Poslanca dr. Rybara so poslali na Javorščček z ukazom, naj ga tamošnji poveljnik postavi na „interesantno“ mesto! Kaj pomeni ta izraz, menda ni težko uganiti! Poslanec dr. Vukotič ni bil nikdar vojak. Leta 1914 so ga

LISTEK.

M. S—.

Borba za Sv. deželo.

(Konec.)

Kaj je zdaj z Jeruzalemom in svetišči sploh?! Avstrijski minister je rekel, da so se Turki brez boja umaknili iz teh krajev. Vojna poročila govorijo tudi samo o bitki pri Gazi. Od te bitke naprej pa poročajo samo o manjših praskah. Zato je verjetno, da se v imenovanih krajih ni zgodilo nič hudega. Svetišča še torej ostanejo naprej v svoji staročastitosti. V Jeruzalemu so zdaj gospodarji Angleži ter v njihovi odvisnosti Francozi in Italijani. Samoobsebi je umevno, da so ti vzeli avstrijske in nemške naselbine v svojo oblast, kakor so v začetku vojske storili Turki z lastnino svojih sovražnikov. Francozi in deloma tudi Italijani, Angleži in Rusi so imeli v Sveti deželi vse polno cerkev, zavetišč in šol, deloma iz verskih, še bolj pa iz političnih namenov. Vsa ta poslopja so Turki izpremenili v turške bolnišnice in v turške šole. Med vojsko so sploh Turki strogo zahtevali, da se v vseh zasebnih šolah uči turščina. Domačih arabskih ljudskih šol je v Sv. deželi prav malo. Kar jih je, so pa zelo preproste. V stari Samariji, sedaj v vasi Sebastiji, sem bil v taki šoli. V neki lopi so pisali otroci na kolenih drže svoje tablice. Naučijo se toliko, da znajo brati nekoliko mohamedansko sv. pismo ali koran. Dotični domači arabski učitelj pa je bil jako prijazen z menoj ter je znal tudi nekoliko francoski. Domače šole so bile torej slabe. Tem bolj so pa bile razpletene po deželi zasebne tuje šole. Francoskih šol je bilo v Jeruzalemu in Nazaretu toliko, da je znal skoro vsak drugi šolan otrok francoski. V Nazaretu n. pr. so me prosili otroci za milodar v najfinejših francoskih izrazih. Vse te šole so z vojsko prenehale; namesto njih so pa nastale turške, celo višje turške šole. V nemških zasebnih šolah so pa med vojsko turški šolski nadzorniki strogo pazili na to, da se je podučevala natančno turščina. Arabci namreč Turkov in turščine ne marajo, kakor n. pr. Hrvati na Hrvatskem ne madžarščine. Z zavzetjem Jeruzalema so si oddahnili arabčeki, da se jim ni treba zdaj učiti turščine, ampak lahko poleg svoje arabščine zopet „parlirajo“ francoski in italijanski ali pa „spokajo“ angleški.

S tem pa, da zdaj vihrajo na Sv. Sionu angleške, francoske in italijanske zastave, še seveda ni rečeno, kaj bo po vojski s Sv. deželo. Zlahka je ne bodo več dali sedanji gospodarji iz rok. Angleži strašijo celo s tem, da mislijo v Sv. deželi ustanoviti judovsko kraljestvo zionistov, ki bi bilo seveda v popolni odvisnosti od Angležev, kakor n. pr. Egipt. Judje pa tvorijo samo eno sedminko vsega prebivalstva v Palestini, dasi se je v zadnjem času naselilo več judovskih kolonistov iz Evrope, n. pr. v esdrelonski dolini, kjer se pečajo celo s kmetijstvom na najmodernejši način. Sv. dežela je bila namreč zelo zanemarjena v kulturnem oziru pod turško vlado, posebno tudi glede kmetijstva in izrabljanja prirodnih sil. Domači felahi ali arabski poljedelci so silno ubogi. Tuji kolonisti so pa prospevali dasi jim nagaja vroče podnebje. Pri Jafi n. pr. so si napravili nemški prokofanski kolonisti iz Virtemberga rodovitno naselbino, ki se peča tudi z vinogradništvom. Razkazovalec ogromne vinske kleti pa nam je pravil, da so začetniki kar zaporedoma umirali radi podnebja. Iz Sv. dežele bi se dala napraviti zopet lepa dežela, kakršna je bila v najslavnejših dobah judovstva in pozneje krščanstva. Ali bo ji kmalu zasijala veselejša doba?

Usoda Sv. dežele še je torej kljub trenutni angleški zmagi povsem negotova. Nemškim in avstrijskim katoličanom, ki so morebiti bežali pred zmagovalci, se ne godi dobro. Domači arabski katoličani pa so prestali strah in se zdaj veselijo božičnih praznikov. Kako lepo bo zdaj v Betlehemu, v cerkvi Gospodovega rojstva! Ko človek vidi v betlehemskih ulicah Betlehemce in Betlehemke delati rožne vence, jih sliši v njihovi župnijski cerkvi sv. Katarine moliti rožni venec in slaviti Mirjam (Marijo), mater božjo, tedaj se čuti katoličan celo domačega. Srečni katoliški vojaki, ki morejo v tem vojnem trpljenju uživati vsaj za trenutek veselje božične skrivnosti v Betlehemu! Tam so angeljčki božji prvikrat zapeli: Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje! Dal Bog, da bi bili ljudje svetovne vojske dobre, svete volje, da dajo čast in slavo Bogu, da dobijo v svoja srca božji, sveti mir ter naredijo kmalu medsebojni svetovni mir! Iz Betlehema je zasijala prvikrat zvezda miru; naj zasije in prisije tudi zdaj v svetovno vojsko ljubi žar krščanskega miru in krščanske ljubezni!

v Dalmaciji izbrali za tala in z njim nepopisno grdo ravnali. Potem so ga spravili na Dunaj, pri prebiranju ga spoznali za nesposobnega, kljub temu ga je policija kmalu nato izročila vojaštvu, kjer je bil dne 13. marca 1916 vtaknjen v uniformo in v — marškompanijo! Še le tam so dognali, da je nesposoben, toda niso ga odpustili, ampak porabljali za najnižja dela. Niti k pogrebu svojega lastnega očeta ni smel.

Vojaštvo je tudi vedno pospeševalo germanizacijo, kar dokazuje delegat z neovrgljivimi podatki: celo pouk nemščine je bil ukazan po vojaštvu v slovenskih šolah.

Govornik nadalje razkrinkava že občno znano vojaško justico, nato pa navaja, kako brezmiselno se je vršila izpraznitev ogroženih obmejnih pokrajin, sedaj pa je zato vsled groznih opustošenj zopet otežkočena vrnitev nesrečnih beguncev. Treba bo zato najprej v zadostnem številu oprostiti vojaške službe mizarje, zidarje, tesarje in druge obrtnike, da se čimprej zopet vsaj za silo pripravijo stanovanja za vračajoče se begunce.

Slednjič zavrača delegat napad vojnega ministra na delegata dr. Korošca in pravi: Kadarkoli se oglaša opozicija s pritožbami, opirajoč se na konkretna dejstva, je vlada takoj pripravljena protestirati. Ko je v zadnji seji delegat dr. Korošec podal več pritožb, ki se opirajo na uprav grozovita dejstva, se je gospod vojni minister poskusil na ta način izviti, da je očital delegatu, da posamezne slučaje generalizira, češ, da jih je imenoval večni madež na časti c. in kr. armade. Po naših informacijah so vsi navedeni slučaji resnični, tako da ni mogoče o tem dvomiti, in celo nemški delegati, kakor grof Auersperg, ne dvomijo o njih resničnosti. Mislim torej, da je dr. Koroščeva graja, čeprav ostra, vendar povsem upravičena.

Interpelacije naših poslancev.

Poslanec dr. Korošec in tovariši so v seji državne zbornice dne 19. t. m. stavili na ministrskega predsednika in justičnega ministra zaradi zvijačnih in izsiljevalnih spletk ptujskega okrajnega zastopa proti županom ptujskega okraja sledečo interpelacijo: „Ptujski okrajni zastop je nedavno razposlal na vse župane ptujskega okraja sledeče vabilo: „Po naročilu si dovoljujem uljudno povabiti gospoda župana na važen pogovor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 9. dec. t. l., ob ½10. uri dopoldne, v veliki dvorani ptujskega rotovža. Gospod župan naj blagovoli prinesti seboj občinski pečat.“ Vsi župani so bili seveda mnenja, da gre za kako zadevo okrajnega zastopa in so se vsled tega odzvali vabilu. Toda prišlo je drugače. Od okrajnega zastopa povabljene župane je izrabil za politično zborovanje Slovencem sovražni urednik ptujskega tednika „Štajerca.“ Na tem zborovanju se je samoumevno sovražno razpravljalo o deklaraciji Jugoslovanskega kluba dne 30. maja t. l. Po zborovanju so predložili županom v podpis ugovor zoper gori imenovano deklaracijo, kar so tudi storili mnogi župani iz strahu, ker bi jim mogel njim kot nevarni denuncijant v tej vojski znani načelnik ptujskega okrajnega zastopa Jožef Ornig prizadjati bodisi kako materijelno, bodisi kako moralično škodo. Vsled tega vprašajo podpisani: Ali so Vaši ekscelenci znane te zvijačne in nepoštene spletkarije proti deklaraciji Jugoslovanskega kluba? Ali je Nj. ekselenca gospod justični minister pripravljen zoper krivce pri ptujskem okrajnem zastopu zaukazati kazensko zasledovanje zavoljo izsiljenja?“

Poslanec dr. Korošec in tovariši so interpelirali Nj. Ekscelenco g. domobranskega ministra radi preganjanja vojnih vjetnikov, ki so se udeležili pogreba dr. J. Kreka. Pogreba našega žal prerano umrlega tovariša, velezaslužnega narodnega zastopnika dr. Janeza Kreka se je udeležilo med drugimi tudi petero ruskih vojnih vjetnikov, ki so imeli dotični dan prosto. Komandant dotičnega oddelka vojnih vjetnikov pa je imenovanih pet Rusov zaradi tega poklical na zagovor in so bili baje radi tega kaznovani. Vprašamo vsled tega: Ali je Vaša ekscelenca voljna poučiti se o zadevi in podrejene organe pripraviti do tega, da prenehajo že vendar enkrat s takimi otročjimi šikanami, ki imajo edino namen, pokazati sovraštvo proti narodnemu gibanju, ki ga je zastopal naš pokojni dr. Krek. Dunaj, dne 18. decembra 1917.

Govor Lloyd George-a.

Angleški ministrski predsednik Lloyd George je imel dne 19. t. m. v angleški spodnji zbornici zopet daljši govor, v katerem je rekel sledeče:

Dve okolščini ste v zadnjem času povzročile resne težkoče glede prehrane, in sicer ker se ni posrečilo dobiti margarine (masti) in surovega masla iz Danske in Nizozemske, in dejstvo, da je bilo pomanjkanje živil v drugih zavezniških državah mnogo večje, kakor se je mislilo, vsled česar je morala Anglija doprinesti velike žrtve iz lastnih sredstev, da so se manjkajoče zaloge živil zaveznikov zopet nadomestile. Veseli ga, ker lahko reče, da so se zboljšale tozadevne razmere. Vzrok, zakaj se ljudstvo mora postavljati in čakati na živila, je pomanjkanje masti, surovega masla in sira. Če bi se trgovci ne ravnali po navodilih, katera so prejeli, bi vlada morala vzeti v svoje roke razdeljevanje živil.

Glede plovstva so se omejile izgube na ladjah, izgube so se zmanjšale, trgovskih ladij se je pa zgradilo več. Tudi potopitve sovražnih podmorskih čolnov so se zvišale. V tem trenutku, torej v četrtem vojnem letu, je število trgovskih ladij večje, kot je bilo leta 1913. Potopitve sovražnih podmorskih čolnov so med letom stalno napredovale. Učinek tega je bil, da smo izgubili samo 6% našega uvoza, čeprav se je naša celokupna tonaža znižala za okrog 20%, to je samo 6% tonaže manj, kakor v lanskem letu.

O vojaškem položaju sledeče: Popolnoma bi bila nespametna trditev, da bi se bile izpolnile nade, katere smo gojili v začetku leta in da je po našem mnenju popolnoma pripisati naša razočaranja polomu Rusije. V začetku leta je bil položaj sledeč: Ruska armada je bila glede topov, municije in drugih vojaških potrebščin vobče boljše preskrbljena, kakor kedaj poprej v tej vojni. Prvikrat so imeli Rusi za svojo artilerijo municije v izobilju. Prejšnjih ruskih neuspehov ni zakrivilo pomanjkanje spretnega vodstva ruskih generalov, kajti Rusija je imela zelo zmožne generale; tudi ni manjkalo ruski armadi hrabrosti, ampak krivo je bilo izključno le pomanjkanje municije in druge vojaške opreme. V tem letu je pa bila ruska armada izborno preskrbljena z vsem potrebnim. Naravno je bilo vsled tega pričakovati, da bo dobro preskrbljena mogočna ruska armada na vzhodu, dobro preskrbljena angleško-francoska armada in istotako dobro preskrbljena italijanska armada v stanu, prizadjati pruski armadi odločilen poraz. A ruska armada je mirovala skozi celo leto. Prusi se lahko zanašali, da ostane mirna. Čeprav je služila Prusom ruska fronta kot nekako okrepčevališče za njihove onemogle divizije iz zahodnega bojišča, niso Nemci mogli obdržati svoje posesti na zahodu. Nasprotno, bili so poraženi v mnogih bitkah in so dosegli samo eden uspeh, ki je vreden, da se ga omeni, in še ta uspeh so dosegli vsled iznenadenja (Chambrai), o čemer se vrši sedaj preiskava.

Nemci so v tem letu izgubili 100.000 vjetnikov, mnogo dragocenega ozemlja in na stotine topov kljub temu, da na vzhodu niso imeli nobenega nevarnega sovražnika. Ni rečeno preveč, da bi bila oholost pruske vojaške sile popolnoma strta, če bi bila ruska armada storila to, kar se je pričakovalo od nje, in če bi bila izvršila nalogo, katera ji je bila odkazana. Na vzhodu sta se dosegla dva uspeha, in sicer v začetku leta zavzetje Bagdada in pozneje zavzetje Jeruzalema. To sta dva velika dogodka v celem poteku te vojske. Zavzetje Jeruzalema je napravilo najglobokejši utis na vsem civiliziranem svetu. Nadalji dogodek je ustanovitev mednarodnega sveta med zavezniki, kateri ima namen, da se peča s finančnimi in gospodarskimi zadevami, z brodarstvom, z živili in z drugimi, za življenje narodov bistvenimi vprašanji.

Vsled dveh dogodkov je postal položaj v zadnjih tednih precej grozilen. Prvi je bil nepričakovan poraz Italije. V zelo kritičnem trenotku so angleške in francoske čete priskočile Italiji na pomoč. Ni dvoma, da se je to izvršilo s tako naglico, da je celo sovražnika iznenadilo. Bila je ta pomoč za Italijane v prvi vrsti materielna, v drugi pa tudi moralična, ki je poživila pogum italijanskih čet, katere so se nekaj tednov poprej še popolnoma razpršene, vrnile zopet na svoja mesta. Angleško-francoske čete imajo velik delež pri tem, da se je zopet upostavil red na italijanski fronti. Kljub temu je brez dvoma italijanski poraz spravil angleško in francosko armadno vodstvo v skrbipolen položaj. Vsled italijanskega poraza se je moralo odposlati iz Francije precejšnje število divizij v svrho ojačenja italijanske armade, kar pomenja za Anglijo in Francijo večji odpad vojnih sil.

Drugi dogodek, ki je položaj poslabšal, je dejstvo, ker Rusija ni mirna še nadalje. Še v zadnjih tednih se je spremenil položaj v Rusiji. Do sedaj je bila Rusija vsaj po imenu v vojni z Nemčijo. Ruska armada je imela zasedeno zelo dolgo fronto. Sedaj je bilo sklenjeno premirje, toda vrše se pogajanja o miru. Popolnoma je resnično, da vsebuje premirje pogoje, da Nemčija ne sme odposlati svojih čet iz vzhodne na zapadno fronto.

Toda kaj to; imeli smo že poprej take papirnate cunje! Rekel bi, da se država, ki opira svoje varnost na to, da se bodo Nemci držali svojih obljub bodisi po besedilu ali duhu, iz izkušnje ni nicesar naučila. S temi okoliščinami moramo računati. Ta dejstva so pomnožila naše skrbi in naložila nadaljne obveznosti drugim, v vojski se nahajajočim državam. Za varnost naših armad in naše države in za brambo naših zaveznikov je neobhodno potrebno da doprinese naša država večje žrtve ter da v prihodnjem letu pomnoži svoje armade. Leta 1916 dane obljube našim delavcem so bile v interesu države povsem zaželjene. Sedaj bo pa vlada morala storiti korak dalje in vpoklicati v vojaško službo moške, ki dosedaj niso bili vpoklicani. Kar se tiče bližnje bodočnosti, ni nobenega dvoma, da bodo bližnji meseci najbolj kritični v tej vojski, ker je iz vojske praktično izločena ena velesila, druga velesila pa še ni polno udeležena na vojski. Vsled tega vzroka je breme, ki sloni na naših ramah, precej veliko, toda mi ne smemo verjeti, da bi tudi sovražnik ne imel svojih težkoč. Položaj in kakovost nemških delavcev se poslabšuje tako, da je padla produkcija Nemčije za posameznega moža za okrog 52%. Kljub našim velikim izgubam ne znaša stalna izguba angleške armade več kakor eno četrtino ali eno petino stalnih izgub Nemcev.

O vojnih ciljih je pa izjavil sledeče: Ker je Rusija pričela pogajanja za posebni mir, si naravno mora sama varovati svoje ozemlje. S tem je rešeno tudi vprašanje Carigrada. Glede nemških kolonij mora odločiti mirovna konferenca, oziraje se na želje

Sveto-pisemska božična molitev.

Sveta noč lega na zemljo, pogrnjeno z mehkim, bisernim snegom. Daleč za njo prihaja z nebes medla svetloba zvezd, ki trepetajo, kakor da jih zebe. Po nevidnih zvezdnih žarkih se spuščajo na zemljo angeli. Ne vidimo jih, ne slišimo šumenja njihovih korakov, le njihovo petje čujemo:

„Mir ljudem na zemlji!“

Mir?

V dnu našega srca se je vzbudil glas; razumel je petje angelov in je zahrepenel:

„Mir!“

Dolgo je bil ta glas v nas zaprt, zakopan, pozabljen. Zdaj se je vzbudil. Nihče ga ne taji, ga ne more utajiti, če zapečati srce s sedmerimi pečati in postavi stražo k njemu. Kakor da je od mrtvih vstal, kakor da se je danes rodil, tako je svež, tako poln življenja.

Vsa sestradana mati je privila k sebi slabotno in gotovo bolno dete in ga poljubila v bledo, hladno lice. V licu je zažarela rdečica, v njenih očeh pa se je zasvetilo upanje, saj je razumela ta glas iz nebes.

Vse objokane oči nevestine so ostrmele široko razprte. Vstala je, zadržala sapo in posluhnila: kakor da so njegovi koraki, kakor da je njegov glas.

Delavcu so obstale roke sredi dela. Pozabil je na skeleče žulje in še bolj skeleče skrbi, in je poslušal.

Vojak na straži je pozabil zaklicati, kdo da li prihaja. A kaj zato! Saj ni bil sovražnik! Prijatelj je bil, sam angel božji, ki je prišel, mu pogledal v srce in glasno povedal, da je v njem svetonočno hrepenenje miru. —

Znova je zadonelo petje iz nebes, mogočno in veličastno, da se je stresla zemlja pod njim:

„Mir ljudem na zemlji!“

Vsi so padli na kolena in roke so zahrepenele tja, odkoder je prihajalo petje angelov, in prosile in molile:

„Kdaj? Kdaj? Kakor zemlja brez dežja smo! Rosite ga nebesa in oblaki ga dežite! Zemlja naj se odpre in naj ga rodi in travica naj raste z njim!

„Danes nam je rojeno dete, sin nam je dan! Na njegovih ramah počiva moč. In njegovo ime je: Čudni, Svetovavec, Močni, Knez miru, Oče prihodnjosti in njegovega kraljestva ne bo konca!

Od vzhoda do zahoda je donelo, od severa in juga je prihajalo in nebo je odmevalo tega veselega poročila. Vsa srca so ga že čutila, vsa srca so molila:

„Danes! Danes! Slava Bogu na višavah! — Duh Gospodov je nad nami in nam naznanja dan spravе. Žalostne tolaži, vsem potrtim polaga krono na glavo namesto pepela, vliva veselje v srca namesto tuge in v praznično obleko nas oblači namesto v žalobno. Vodo bo razlil na žejno in reko na suho; svojega duha bo razlil na naše seme in svoj blagoslov na naše otroke. Zato pojte hvalo, nebesa, ker je Gospod izkazal milost, zavriskajte pokrajine zemlje, zadonite slavo, gore, doline, ker je Gospod pripravil odrešenje! Slava Bogu na višavah!“

Zopet je zadonela melodija iz neba, tako milogласno, kakor da prihaja naravnost izpred božjega obličja, tako mehko božajoča, kakor roka angela:

„Mir ljudem na zemlji! Prišel bo z močjo, in njegova roka bo gospodovala. Razvaline bo popravil in puščavo napravil kakor raj in samoto kakor vrt! Veselje in radovanje bo v njem, zahvaljevanje in hvalno petje. Lačnemu bo lomil svoj kruh, uboge in ubežne bo vodil v svojo hišo, in ko bo videl nagega, ga bo oblekel; in kakor zarja pojde njegova pravičnost pred njim. Kakor pastir bo pasel svojo čredo in v svojih rokah bo zbiral jagnjeta, v svoje naročje jih bo vzdigoval! Danes je rojen, ki hoče dati tak mir ljudem na zemlji!“

„Slavimo Gospoda! našega Odrešenika, pojmo našemu Bogu! Zadoni naj pesem in spremljajmo jo z godbo, ker se je približal dan naše rešitve! Slava Bogu na višavah!

Vsa srca so molila, a niso vsa verovala v petje angelov, niso ga še hotela razumeti. Le srca sestradanih, zmrzujočih, zapuščenih, preganjanih so razumela svetonočno molitev, le srca trpečih so odkrito prosila:

„Ali danes, Gospod, ali še ne? Ali kdaj, Gospod, kdaj?“

Fr. H.

prebivalstva nemških kolonij. Zavzeli nismo nobene dežele, koje prebivalstvo bi pripadalo h gospodujočemu ljudskemu plemenu. Ne zahtevamo ne pedi zemlje z nemškim prebivalstvom. Nihče naj ne veruje, da je bil Grey takrat, ko je prišel do sklepa, da je postala vojna neizogibna, voljen žrtvovati na milijone človeških življenj zato, da bi zavzel nemške kolonije. Nismo začeli vojske, da bi si prilastili le ped tuje zemlje, ampak, ker je bila čast Anglije odvisna od tega, da drži besedo. Vzrok vojske sta bila neprestana oholost pruske vojaške kaste in Belgija. Mogoč ni noben mir brez zmage. Le zmaga more dati realnost mirovnim pogajanjem. Nobenega pomena bi ne imela zveza ljudstev, v kateri bi Nemčijo zastopala kaka zmagonosna vojaška kasta.

Homatije v Rusiji.

Dočim se zbirajo zastopniki Rusije in naših držav v Brest-Litovsku k mirovnim pogajanjem, pa so se notranje homatije v Rusiji tako razpasle, da si ne moremo napraviti prave slike o sedanjem notranjem položaju Velike Rusije. Spor med Ukrajino in Ljeninovo vlado traja dalje. Obe vladi sta zadnje dni menjali svoje izjave. Ljeninova vlada očita ukrajinski Radi, da podpira nasprotnike Boljševikov. Rada odločno zahteva: 1. priznati se mora popolna pravica ukrajinske republike; 2. samostojnost ukrajinskih čet; 3. ureditev državnega zaklada; 4. nevmešavanje sveta ljudskih komisarjev, glavnega stanu in vrhovnega poveljnika v upravo ukrajinske fronte, t. j. rumunske in južnozahodne ruske fronte; 5. rešitev mirovnega vprašanja pod udeležbo ukrajinske Rade. Rada zahteva nadalje eno tretjino sedežev v zvezni vladi. — Poroča se o zopetnem izbruhu meščanske vojske v Rusiji. Nastopata zopet Kaledin in Kornilov ter drugi neprijatelji Boljševikov.

Na bojiščih.

Na italijanskem bojišču so v prostoru med Brento in Piavo pričele ojačene italijanske čete z veliko silo napadati naše tamošnje novopridobljene postojanke. Tudi artilerijski ogenj postaja od dne do dne živahnejši. Pri gori Monte Grappa je borba vsak dan bolj krvava. Italijansko armadno vodstvo je poslalo na ta prostor svoje najboljše, elitne čete. Vojni poročevalci trdijo, da vjamejo naši v ozemlju gore Monte Grappa vsak dan en italijanski bataljon. Gore Monte Grappa, Monte Asolone, Osteria del Lepre, Monte Solarolo i. dr. so sedaj torišče zelo krvavih bojev. Iz Italije prihajajo dan za dnevom vedno resteje poročila o velikih notranjih nemirih. — Na ostalih bojiščih položaj večinoma nespremenjen.

Fronta v Sv. deželi

Fronta med Angleži in Turki v Sv. deželi je zdaj jako zanimiva. Vsak kristjan pozna te kraje iz sv. evangelijev. Na vzhodu od Jeruzalema je fronta ob Mrtvem morju, ki je znano po uničenju mest Sodome in Gomore. Severovzhodno od Jeruzalema pa prodirajo Angleži po poti, o kateri govori sv. evangelij, ko pripoveduje o človeku, ki je šel iz Jeruzalema v Jerijo, pa je med potjo padel med razbojnike. Ta pot vodi iz Jeruzalema ob Oljski gori skoz vas Betanijo, kjer se je Jezus večkrat oglasil pri Marti in Mariji ter ubudil mrtvega Lazarja k življenju. Blizu v sredini med Jeruzalemom in Jeriho pa je gostišče „Pri usmiljenem Samaritanu“, katero ime se nanaša na Samaritana, ki se je usmilil onega ubogega potnika. Pri Jerihi bodo prišli Angleži naprej prodirajo do Jordana, do kraja, kjer je bil Kristus krščen. Severno od Jeruzalema pa so Angleži pri El Bire, kraj, kjer sta sv. Jožef in Marija opazila, da sta izgubila 12letnega Jezusa, ki sta ga našla še le tretji dan v templju. Severno od Jafe je fronta pri potoku Avdža. Če si mislimo od Jafe do Jeruzalema ravno črto, je zdaj fronta kakih 5 ur povprečno severno od te črte.

Politične vesti.

Slovenska Kmetska Zveza vabi tem potom odbor, državne in deželne poslance, da se udeležijo volitve novega odbora in izvršilnega odbora Vseslovenske Ljudske Stranke, ki se vrši dne 27. t. m. v hotelu Union po zborovanju S. K. S., torej približno okoli 6. ure popoldne.

Slovenjgraški okraj za deklaracijo. V občinski seji se je izjavil občinski odbor Starega trga pri Slovenjgradcu dne 2. t. m. za majniško deklaracijo ter izrekel svoje zaupanje vrlim našim poslancem. Dne 3. t. m. pa je podpisala izjavo za majniško deklaracijo tudi duhovščina starotrške dekanije, v kateri izreka popolno zaupanje prav posebno načelniku Jugoslovanskega kluba, č. g. dr. Korošcu, obsoja nesrečni razdor, povzročen po bivšem načelniku S. L. S. dr. Šusteršiču med Slovenci, prosi božjega blagoslova prizadevanjem papeža Benedikta XV., in našega ljubljenega cesarja Karla I., kateremu izreka neomajno zvestobo. Dne 8 dec. je odposlala tudi občina Pameče pri Slovenjgradcu izjavo za deklaracijo naših poslancev z dne 30. majnika 1917. Lepemu vzgledu sledila je tudi sosedna občina Legen. Kar pa so imenovane občine slovenjgraškega okraja do zdaj storile posamezno, to so storile še enkrat skupno z občinami, ki se še dozdaj niso izjavile za deklaracijo vrlih naših poslancev, na skupnem županskem shodu celega slovenjgraškega okraja v Slovenjgradcu dne 10. t. m. Imenovanega dne so se zbrali župani 15 občin v Slovenjgradcu, ter podpisali izjavo udanosti našim neumorno delujočim poslancem v državnem zboru. V tej izjavi izrečejo svojo žalost nad bridko izgubo prvoboritelja za svobodo naroda, izrekajo popolno zaupanje poslancem Jugoslovanskega kluba in njegovemu načelniku vlč. g. dr. Korošcu, zatrjujoč, da so zahteve naših poslancev v državnem zboru zahteve slovenskega kmetskega ljudstva, ki je zvesto udano sv. Očetu in neomahljivo v zvestobi do presvitlega cesarja Karla I. Tej izjavi sledila je še izjava občina Vrhe pri Slovenjgradcu z dne 17. t. m.

Kozjanski, rogaški in šmarski okraj za deklaracijo. Majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba so se pridružili: 1. udje kozjanskega okrajnega zastopa pri plenarni seji dne 18. dec.; 2. učiteljstvo kozjanskega okraja; 3. trška občina Pilštanj; 4. občina Imeno pri Podčetrtku; 5. Sv. Peter na Medvedovem selu; 6. Sv. Katarina pri Rogatcu; 7. Spod. Sečovo; 8. Sv. Mohor pri Rogaški Slatini; 9. Rajnkovec pri Rogatcu; 10. občina okolica Rogaške Slatine. Originali so se poslali Jugoslovanskemu klubu na Dunaju.

Kozjanski okrajni zastop za deklaracijo. Resolucija, ki jo je sklenil kozjanski okrajni zastop, se glasi: Udje okrajnega zastopa kozjanskega, zbrani pri plenarni seji dne 18. t. m., jednoglasno navdušeno pozdravljajo majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba, iskreno soglašajo s stremljenji, izraženimi v nji po svobodi in oslobojenju vsakega tujega jerobstva jugoslovanskega naroda v lastni upravni skupini, naši jugoslovanski državi, pod vladarstvom presvitle habsburške dinastije! Jugoslovanskemu klubu in njegovemu predsedniku dr. Korošcu izrekajo svoje popolno zaupanje in kličejo: Naprej na začrtani poti neustrašeni in neizprosni do konečne zmage jugoslovanske misli! Hrepeneči po tako zaželjenem miru pozdravljamo s hvaležnostjo mirovno prizadevanje Nj. Svetosti sv. Očeta Benedikta XV. in vse k temu cilju vodeče korake! Kozje, dne 18. 12. 1917. — Dekan Marko Tomažič, načelnik; državni poslanec dr. Jankovič, podnačelnik; c. kr. notar dr. J. Barle, trgovec Martin Jug, Sv. Peter pod Sv. gorami, župan Janez Šerbec, Velikikamen, Martin Vrečko, Presečno, Josip Golec, veleposestnik, Sedlarjevo, okrajni odborniki; župani: Janez Počivavšek, Imeno, J. Turnšek, Virštanj, Fr. Bah, Buhe, Vrenko Alojzij, Lastnič, župnik Jakob Rauter, Pilštanj, nadučitelj Miloš Grmovšek, Pilštanj, Anton Hrastnik, Dobje, Martin Zimšek, Pilštanj, Jožef Bovha, Verače, Fran Dobrovc, Kozje, kot udje.

Glasilo uskokov. V Ljubljani izide Šusteršičeva „Resnica.“ Tiska se v Zvezni tiskarni g. Peska. Ker zalaga ta tiskarna tudi „Slovana“, je izbruhnila, kakor poroča „Sl. N.“, v uredništvu tega mesečnika kriza. Uredništvo je demisioniralo.

Iz Dravske doline. Izide torej 1. številka dr. Šusteršičevega izdajalskega lista „Resnica“, ki tega lepega imena nikakor ne zasluži. Tiska se v slovenski tiskarni v Ljubljani (v Peskovi tiskarni), kjer izhajajo tudi drugi listi in revije, kakor „Slovan“ in „Tedenske slike.“ Slovenci! Jugoslovani! Dobro si zapomnimo to tiskarno in vse, kar izhaja v njej. Nelepo je za slovensko tiskarno, da prevzame tisk lista, ki ima namen braniti in delati za razdiralno politiko Dr Šusteršiču naj tiskajo list Nemci ali pa Madžari, da bo škandal še večji. Če ga pa tiska slovenska tiskarna, si je to treba prav dobro zapomniti. (Pripomba uredništva: Nekdanji, izza svojega delovanja na Štajerskem znani učitelj A. Pesek je, kakor poroča „Slov. Narod“, Zvezno tiskarno, katero je od Dragotina Hribarja kupil za 60.000 K, sedaj dr. Šusteršiču prodal za 270.000 K. Lepa kupčija!) — Kakor se poroča iz Kranjskega, je prva **stevilka** »Resnice« že izšla ter baje zelo laže. Glede **na** kupčijo z »Zvezno tiskarno,« pojasnjuje g A. Pesek, da tiskarne ni prodal, da je odpovedal tisk »Resnice« še prej predno je izšla prve številka, in da tudi nadaljnih številk ne bo tiskal. »Tedenske slike« in »Slovan« (kateremu pa je medtem uredništvo ušlo v uredništvo »Zvona«) bodeta izhajala naprej. Dobro poučeni krogi hkrati poročajo, da se pogajanja zavoljo tiskarne vršijo naprej; dr. Šusteršič ponuja 250.000 K, A. Pesek pa zahteva 300 000 K.

Volilna reforma na Ogrskem. V seji ogrske poslanske zbornice dne 20. dec. je minister za volilno pravo, dr. Vaszonyi, predložil načrt preosnove volilne pravice za ogrski državni zbor. Glavna določila volilne reforme so: Volilec je vsak ogrski državljan, ki je dopolnil 24. leto, ki je vešč pisanja in čitanja, nadalje vsak lastnik hrabrostne kolajne ali Karlovega četnega križca brez ozira na starost; volilno pravico ima tudi vsak moški, ki plača najmanj 10 K davka, nadalje, kdor je redno zadostil svoji aktivni vojaški dolžnosti ali je med vojsko, četudi v presledkih, najmanj dve leti izvrševal aktivno vojaško službo, ali je brez ozira na službeno dobo dosegel podčastniško čast; nadalje tisti, ki na podlagi obrtnega lista izvršuje obrt, ali je v obrtu ali poljedelskem obratu (rudarji, tovarniški delavci, rokodelci, dninarji itd.) stalno nastavljeni; konečno vsi tisti, ki so bili leta 1914 pravomočno vpisani v volilni imenik. Volilno pravico dobijo po tej vladni predlogi tudi ženske, ki so dopolnile 24. leto svoje starosti, ki imajo ogrsko državljanstvo, so zmožne pisanja in čitanja ter so dokončale 4 razrede meščanske šole, ali morejo dokazati enako šolsko izobrazbo; nadalje žene, katerih možje so padli v vojski ali so umrli za boleznijo, dobljeno v vojni, če imajo 1 otroka iz zakona; nadalje vse ženske, ki so že 2 leti članice literaričnega, znanstvenega ali umetniškega društva. Če se vdova po padlem možu zopet omoži, ne izgubi volilne pravice, če je le bila poprej pravilno vpisana v volilni imenik. — Pasivna volilna pravica mož in žen je določena v popolnem soglasju. Voljen sme biti vsakdo, kdor ima ob času volitve aktivno volilno pravico in proti kateremu ni nobene v predlogi označene zapreke, n. pr. kuratela itd.; kdor hoče biti izvoljen, mora nadalje biti 24 let star ter mora biti zmožen ogrskega jezika v besedi in pisavi. — Ta volilna reforma je še prav veliko oddaljena od splošne in enake volilne pravice. V glavnem stremi zatem, da ohrani in poveča moč madžarskega plemena ter da nemadžarskim narodom zmanjša še tisto trohico pravic, ki jih sedaj imajo. Radi skrajno slabih šolskih razmer je med Slovaki, Slovenci, Rusini, Rumuni, Hrvati in Srbi največ analfabetov, ki torej ne bodo imeli svoje volilne pravice. Vrh tega je med temi narodnostmi tudi največ delavcev in dninarjev, ki ne plačujejo zahtevanega davka. Med nemadžarskimi narodi bo le malokatera res narodno čuteča ženska dobila volilno pravico, ker so meščanske šole samo za Madžare. Nemadžarski narodi tudi nimajo ne znanstvenih, ne literaričnih in ne umetniških društev. Madžari nameravajo z novo volilno postavo pridobiti 1½% volilcev. Preračunjeno je, da bode od vseh volilcev na Ogrskem 62.5% Madžarov. Od nemadžarskih narodov bodo imeli: Nemci 12.5, Slovaki 9.7, Rumuni 9.1, Rusini 1.2, Hrvati 1,1, Srbi 2.4 in drugi narodi 1.4% volilcev. Ženski volilci so preračunjeni na 260.000, izmed teh so dobre ¾ Madžarke. Volilne liste se bodo sestavljale vsako leto, na približno enak način, kakor pri nas porotniški seznami. Tajna volitev bo samo v mestih, na deželi se bo volilo ustmeno. Pri ustmeni volitvi pa ni nikdar dovolj zabranjen vpliv veleposestnikov, uradnikov in drugih mogotcev na volilce. Madžarska gospoda že ve, zakaj ni na deželi odpravila javne volitve in ni uvedla tajne. Da se bo lažje vplivalo na volilce na deželi, se volitve ne bodo vršile po občinah, marveč skupno na določenem kraju. Država bo morala volilce na svoje stroške po železnici ali z ladjami prepeljati do volišča. Državni zbor bo določil tudi novo ureditev volilnih okrožij. Gotovo bo ta geometrija taka, da bodo posamezne slovaške in sploh nemadžarske okraje pomešali med madžarske in jih tako marizirali, kakor se je to zgodilo s slovenskim volilnim okrožjem na Koroškem. Državni zbor bode prihodnje dni razpravljal o tej vladni predlogi.

Tedenske novice.

Duhovniška vest. Župnijo Sv. Anton na Poh. je dobil tamošnji provizor č. g. Konrad Šeško. Inštalacija bo dne 1. jan.

Za vojaško božičnico sta poslala č. g. vojna kurata Škofič in Roschman po 10 K.

Imenovanja v politični službi. Okrajni komisarji so postali namestniški koncipisti: dr. Matko Ipavic, dr. Feliks Lajnšič, dr. Simon Hagenauer, Viktor Kastner-Pöhr in dr. Rudolf Tengg.

Maribor. Včeraj popoldne se je v Gambrinovi dvorani vršila prireditev v korist ubogih begunskih otrok. Udeležba je bila zelo lepa. Kar pa ni bilo na mestu in kar moramo odločno kritikovati, je bilo, da ni bilo v programu ne ene slovenske točke, da se ni slišalo ne ene slovenske besede, dasiravno je bila ogromna večina otrok in veliko število slovenskih gostov.

Kozje. Ker je gospodarski sestanek za dne 16. grudna t. l. bil premalo razglašen in je bila udeležba preznatna, se bo vršil dne 30. grudna t. l. ob 2. uri popoldne v dvorani okrajnega zastopa v Kozjem za vse občine kozjanskega okraja. Nujno vabimo, da se iz vsake občine udeleži tega prevažnega sestanka vsaj nekaj zaupnikov, da se v teh težkih časih pomenimo in potožimo o vseh bridkostih in neprijetnostih vojnega časa. Pridite zanesljivo! Pokažite, da se zanimate za prevažna dnevna vprašanja in da uvažujete napore Vaših zastopnikov v državnem zboru. Pokažimo sijajno slogo in jedinost v vseh narodnih vprašanjih, skrb za našo bodočnost in železno voljo vztrajati v borbi za naše narodne svetinje. Sklicatelja: Dekan Marko Tomažič, l. r. Dr. Franc Jankovič, l. r.

Izdajatelj in založnik: Konsorcij „Straža.“ Odgovorni urednik: Vekoslav Stupan. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.